ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΡΑΚΟΒΟΛΙΑ 10
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΟΙΝΟΣ ΑΛΥΠΙΟΣ ΦΙΑΛΑΙ 5

ΔΙ' ΑΓΓΕΛΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΙΒΑΣ
ΙΔΙΑΙΤΕΡΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑΙ

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ:
ΕΝ ΚΡΑΣΟΒΟΛΙΟΝ ΣΚΟΠΕΛΟΥ ΚΑΙ ΕΝ
ΚΟΧΛΙΑΡΙΟΝ ΤΣΑΛΑΦΟΥΤΙΟΥ ΑΓΡΑΦΩΝ

ΕΝ ΓΡΕΒΕΝΟΙΣ,
ΤΥΠΟΙΣ ΦΑΙΔΡΑΣ ΣΥΝΤΕΧΝΙΑΣ,
ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ 22

...ὑπὸ τὴν αὔραν τῶν θροούντων φύλλων...

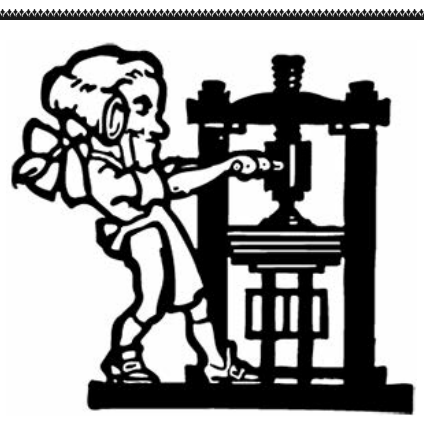

τύρβη

ΕΝΤΥΠΟΝ ΤΕΡΠΝΟΝ τῆς ΦΑΙΔΡΑΣ ΣΥΝΤΕΧΝΙΑΣ

Χριστούγεννα 2016 * ΦΥΛΛΟΝ 8ον

Ἀνθὴ Λεούση

Οἱ μικρὲς ἡρωίδες τοῦ ἄλλου Ἀλέξανδρου

Φύσα, πρωϊνὲ ἀγέρα

Ἀπ' τὰ βουνὰ τὰ εὐβοϊκὰ
κι ἀπὸ τὰ λοκρικὰ ἀκρογιάλια
φύσα, ἀγέρα, εὐνοϊκὰ
φύσα, πρωϊνὲ ἀγέρα.

Καὶ λέγε μου τὸ «ὥρα καλὴ»
γιατὶ θ' ἀνιστορήσω
κορίτσια σὰν τὰ κρύα νερὰ
καὶ θὰ σᾶς τ' ἀναζήσω.

Κάποια Σοφούλα καὶ μιὰ Δεσποινιὼ
ποὺ λάμπαν τὰ μαλλιά τους
σὰν τὰ φτερὰ τῶν κορακιῶν
στὴν ἄσπρη τραχηλιά τους

Σὰν τρῶγαν μεσημεριανὸ
παρέα μὲ δυὸ κοτσύφια
στῆς καρδιᾶς τὸν γαλανὸ
βαρὺ ἀκίνητο ἴσκιο —

Ζωσμένες ἀγριαμπελιὰ
μιὰ πράσινη Πρωτομαγιά.

Φύσα, ἀγέρα, λυρικὰ
φύσα, χρυσέ μου ἀγέρα.

Γνέθετε, Κώτισσες καὶ Νισυριές,
γιορτὲς καινούργιες ἀπὸ τὶς παλιές.

Καὶ τὴν Ἑλένη καὶ τὴ Μαριγὼ
νὰ ψήνουν μπαμπακοῦλες
μὲ τὴ Φανιὼ καὶ μὲ τὴ Μυρσινιὼ
— μετρῆστε τέσσερις ψυχοῦλες —

Στῆς νύχτας μέσα τὰ κελιὰ
σὰν παύει ὁ χρόνος νὰ κυλᾶ
κι ἀκοῦς μονάχα τὴ φωτιά:
τρὰκ-τρὰκ χτυπάει σὰν καρδιά...

Τὴ μέρα ὑφαῖναν στὸν καιρὸ
στὸν μέγα ὑπαίθριο ἀργαλειὸ
τοῦ κόσμου — οἱ νεράιδες —

Σ' ἕνα ρηχὸ ἀθερινιὸ
— σὰν τῆς ἀράχνης τὸν ἱστὸ—
νὰ παίζει ὡς πέρα στὸ κενό.

Φύσα, ἀγέρα, τακτικὰ
φύσα, χρυσέ μου ἀγέρα.

Κρύβει ἕνα τάμα ἡ Θωμαὴ
μισὴ ὀκὰ χρυσὴ καδένα.
Καὶ μιὰ Ματὼ ἀποσώνει τὰ προικιὰ—
κεντάει γιὰ τὸν κανένα.

Γνέθετε, Κώτισσες καὶ Νισυριές,
χαρὲς καινούργιες ἀπὸ τὶς παλιές.

Καὶ ἡ Χρυσόφρυδη ἀπ' τὸ βυθὸ
σᾶς προσκαλεῖ μὲ τὴν πειθὼ
ποὺ ἔχει ἡ ὀμορφιά της:
«Καλέ, ἐλᾶτε κάτω! ἐδῶ»:

Στρώνει τὰ μπιχλιμπίδια της
στὸν πάγκο ἡ Ἀρφανούλα.

Καὶ χαμαλιὰ φτιάχνει σὰν χάρτινα
ἡ τυχερὴ Φουλιὼ ἡ παπαδοπούλα.

Τὴ Φώτω κι ἂν τὴ λύνανε
κι ἂν τήνε δέναν χέρια ξένα —

Μὴν καταριέσαι — νὰ εὔχεσαι.
Νὰ λές: τὰ περασμένα ξεχασμένα.

Ἀπ' τὰ βουνὰ τὰ εὐβοϊκὰ
κι ἀπὸ τὰ λοκρικὰ ἀκρογιάλια
φύσα, ἀγέρα, στοργικὰ
φύσα, πρωϊνὲ ἀγέρα.

Μυρσινούλα

— Ἔχετε ψάρια; — Ὄγεσκε!
Ἔχουμε γιούλι ἄσπρο
ποὺ φέγγει στοῦ ψαρόσπιτου
τὴ σκοτεινιὰ σὰν ἄστρο.

— Ἔχετε ψάρια; — Ὄγεσκε!
Ἔχουμε μανουσάκι
γαλάζιο σὰν ἀγερικὸ
ἄπραγο σὰν ἀρνάκι.

— Ἔχετε ψάρια; — Ὄγεσκε!
Ἔχουμε μὼβ βιολέτα —
μάζεψε τὰ τερτίπια σου
καὶ φύγε, ξένε, πέτα!

— Μὰ ἔχετε ψάρια; — Ὄγεσκε!
Ἔχουμε ὀρφνὸ μελάνιο —
δὲν εἶναι γιὰ τοῦ λόγου σου
εἶναι μεράκι οὐράνιο.

Στὴ Μαργαρὼ— κάλαντα

Νὰ πέφτεις μὲ τὰ κλάματα
καὶ νὰ ξυπνᾶς στὰ θαύματα.
Νύχτα εἶναι Χριστουγέννων
κι ὅλο ἐρχομοὺς προσμένουν.

Καλικάντζαροι χορεύουν
ὄρνιθες καὶ χοίρους κλέβουν.

Τόση νύχτα καὶ μακριὰ—
φέγγουν τὰ νεραϊδαριά.

Μὴ μοῦ κλαῖς, καλὲ κοπέλα,
στὸ παράθυρό σου ἔλα.

Ποὺ εἶσ' ἐσὺ μαργαριτάρι
στὸ τρανὸ προσκυνητάρι.

Νὰ πέφτεις μὲ τὰ κλάματα
καὶ νὰ ξυπνᾶς στὰ θαύματα.

Κι εἶμ' ἐγὼ ἕνα τσομπανούδι
καὶ θὰ πῶ καλὸ τραγούδι.

Νύχτα εἶναι Χριστουγέννων
τοὺς ἀγγέλους περιμένουν.

Νὰ πέφτεις μὲ τὰ κλάματα
καὶ νὰ ξυπνᾶς στὰ θαύματα.

Μὴ λυπᾶσαι, βρὲ κοπέλα,
στὸ παράθυρό σου ἔλα.

Μὲ χαρὰ θὰ σὲ χορτάσω
τὸ μαντάτο ἂν σοῦ προφτάσω.

Κυρατσούλα

Κάτι τι σὰν σαγανάκι
σὰν τὸ φίδι θαλασσάκι
κάτι τι σὰν πεφταστέρι
ἀπὸ ποῦ κανεὶς δὲν ξέρει.

Γέρνει ἡ βάρκα μου στὸ πλάι
καὶ θαρρῶ πίσω κυλάει
κι ἀπομένω σαστισμένος
καὶ λιγάκι μεθυσμένος:

Σὰν ἄνοιξη κοκκίνισε
σὰν μῆλο ποὺ νοστίμισε —
διάβηκε σὰν ἀγγελικὸ
κάηκε σὰν βεγγαλικό.

Πιάστηκα στὸν ἔρωτά της
τὴ ζωὴ ποθῶ κοντά της.

☞ Σελίς 2

Μιὰ χορευτικὴ καμήλα

Στοὺς *Διδύμους τοῦ Οὐρανοῦ*, μυθιστόρημα τῆς Σάρας Γράντ (Sarah Grand), μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν Παπαδιαμάντη —ἀκόμη γυρεύουμε ἕνα πλῆρες ἀντίτυπο αὐτῆς τῆς μετάφρασης— ὑπάρχουν οἱ ἑξῆς στίχοι, ποὺ τοὺς τραγουδάει ὁ Διάολης, ὁ ἀρσενικὸς δίδυμος, μὲ συνοδεία βιολιοῦ:

There was a merry dromedary
Waltzing on the plain;
Dromedary waltzing, dromedary prancing.
And all the people said, it is a sign of rain,
When they saw the good beast dancing.

Ὁ Παπαδιαμάντης μεταφράζει ἔτσι τὸ πεντάστιχο:

Ἦταν μιὰ καμήλα
κ' ἐχόρευε στὸν κάμπο
κι' ὅλος ὁ κοσμάκης
εἶπε πῶς θὰ βρέξῃ
ποῦ εἶδαν τὴν καμήλα
κ' ἐχόρευε στὸν κάμπο.

Δὲν εἶμαι σὲ θέση νὰ κρίνω πόσο χορευτικὸ εἶναι τὸ ἀγγλικὸ πεντάστιχο γιὰ Ἄγγλο ἀναγνώστη τοῦ 19ου αἰώνα. Ἀλλὰ τὸ ἑξάστιχο τοῦ μεταφραστῆ εἶναι —καμηλίσια— σκιρτητικότατο (χώρια ποὺ ὁ Παπαδιαμάντης καταφέρνει νὰ παντρέψει, μέσα σὲ τόσο στενοὺς στίχους, μιὰ κανονικὴ καὶ μιὰ «κατὰ τὸ νοούμενον» προσφιλή του σύνταξη). Καὶ εἶχε δίκαιο ἡ Λαμπρινὴ ὅταν εἶπε ὅτι τῆς θυμίζει τὰ σεφερικὰ limericks αὐτὴ ἡ ὀρχούμενη καὶ βροχοφόρα καμήλα.

Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλος

Θαλασσινό

Σὰν γατὶ ἐμιαούριζε. Σὰν γατί.

Γράφει ὁ Μωραϊτίδης, στὴν Διονυσίου κοντά. Πλέει ἡ βάρκα κι ὁ ναύτης της, κύρης τῆς ἁλμύρας, τοῦ μιλᾶ γιὰ τὰ "γκαβοντόλια"— ἕνα κάθισε σὲ μιὰν ἀμμούδα καὶ τὸ πῆρε τὸ παράπονο. "Εἶναι οἱ λεγόμενοι φυσητῆρες, τὰ δυσκίνητα ἐκεῖνα κήτη, ἅτινα συνεχῶς ἐπιφοιτῶσιν ἐν τῇ θαλάσσῃ τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Κρατᾶνε, ἄραγε, τριημέρια, προσδοκώντας Ἀνάσταση;

*

Παρέκει "μεγάλη λέμβος" ἐπεφάνη.

Ἀναρωτιέται ὁ Ἀλέξανδρος γιὰ τοὺς τέσσερις κωπηλᾶτες. γιατὶ δὲν ἔχει, τέτοιας λογῆς πλεούμενο, πανί. Ξανά, παίρνει ἀπάντηση μετρημένη μὲ τὸ κομβοσχοίνι τῆς ὑπομονῆς, θαλασσινή, κομμάτι σκληρή. Τῆς Ἁγίας Ἄννας εἶναι τὸ πλεούμενο καὶ τὶς προάλλες ἄγριο σαγανάκι ("ἀπὸ τὸν γερω-Παπποῦ, τὸν Ἄθωνα") τῆς πῆρε τὸ πανί, τὴν γύρισε καὶ πνιγῆκαν εἴκοσι νοματαῖοι.

Τοῦ λοιποῦ, ἡ Μεγάλη Μέση πρόσταξε πανὶ πλέον νὰ μὴ βάζει.

*

"Μὰ τί, παπόρι εἶναι;" διαμαρτύρεται ὁ ἐρέτης τῶν νερῶν τῆς ἁγιοσύνης — τοῦ φωνάζουν νὰ κάνει γρήγορα.

"Κομψοτάτη λέμβος" καὶ σκίζει τὸ πέλαγος κάτω ἀπὸ τὰ κοινόβια.

Κι ὁ χρόνος τοὺς κοιτᾷ, ἀφέντης καὶ τοῦτος, ἄχρι καιροῦ, μὲ τὰ δικά του, τὰ ἰδιότροπα σαγανάκια.

Ἀντώνης Ν. Παπαβασιλείου

☞ Σελίς 2

Στέλιος Κοῦκος
Νώντας Τσίγκας

Εὐχαριστίες
στὸν
Κ. Σπ. Τσιώλη.

Β.Π. Καραγιάννη - Τὰ «Ρόγγια» ποὺ ἐλαχτάριζες πότε νὰ τὰ περάσεις...

Ἐβαρύνθη ἡ ψυχὴ νὰ ξεφυλλίζει κάθε Δεσποτικὴ ἑορτὴ σελίδες διηγημάτων Του, διὰ τὰ ψυχικὰ καὶ νοσταλγικὰ περαιτέρω καὶ ὡς ἐκ τούτου αὐτὴν τὴν ἐποχὴ περιτρέχω, περιβρεχόμενος, τὰ γλωσσάρια ἑκάστου τόμου τῆς 5τομης + Ἀλληλογραφία ΝΔΤριανταφυλλοπουλικῆς ἔκδοσης. Κάμνω αὐτὸ γιὰ νὰ βρῶ λέξεις Του οἱ ὁποῖες ἀνήκουν καὶ εἰς ἡμᾶς ἢ ἔχουν κάτι τὸ ἰδιαίτερον νὰ μᾶς ποῦν ἢ νὰ μᾶς θυμίσουν.

Εἶπα νὰ τὶς συγκεντρώνω ὅλες, τὶς ὅποιες τέλος πάντων, καὶ νὰ σημειώνω δίπλα τους σὲ ποιὲς δικές μου νοητικὲς ἢ ὑλικὲς πραγματικότητες μὲ παραπέμπουν. Φυσικὰ δὲν τὸ ἔκαμα, δὲν εἶμαι φιλόλογος (αὐτὸ φυσικὰ δὲ λέει τίποτα) οὔτε μελετητὴς (αὐτὸ κι ἂν δὲν λέγει κάτι) εἶμαι δὲ καὶ ἀκαμάτης κατ' ἐξακολούθησιν.

Ἐπιπολαίως ἐνδιατρίβω στὶς σελίδες διὰ τῆς μνήμης τὸ «βάσανο» καὶ τῆς νοσταλγίας τὴν «πάθηση» καὶ ἐνθυμοῦμαι λ.χ. πὼς κάτω ἀπὸ μίαν κουβέρτα, Ἀπρίλης τοῦ 1967, χωμένος διάβαζα τὰ «Πασχαλινά» Του «διηγήματα» κι ἔβλεπα ἀπὸ τὸ παράθυρο νὰ περνοῦν οἱ δυάδες τῶν ΤΕΑ μὲ τὶς κάννες τῶν Μ1 στραμμένες στὴ γῆ ἵνα μὴ βραχοῦν λόγω τοῦ ψιλόβροχου τῆς μέρας (καὶ τῆς ψυχῆς λίγο ἀργοτερότερον).

Τώρα,

«Ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ρεύματος εἰς ἕνα ζυγὸν σχηματισμὸν σχηματιζόμενον μεταξὺ δυὸ βουνῶν, ἀνάμεσα εἰς τοῦ Κονόμου τὰ ρόγγια* (ἐκ τῆς «Φονίσσης» τὰ καμώματα ἡ φράση).

Ρόγγια* μὲ ἀστερίσκο στὸ κείμενο καὶ τὸ γλωσσάρι ἤγουν: τὰ νεοεκαλλιεργημένα ἐδάφη, ποὺ πρὶν λίγο ἦταν δάση «ἡ πυρπολημένες ἐκτάσεις δάσους " κ.λπ.

*

Πηγαίνοντας στὸ Ζυγόστι νὰ ἀρμέξουν τὰ πρόβατα καὶ τὰ γίδια καὶ νὰ φέρουν τὸ γάλα μὲ τὸ μουλάρι ἢ τὴ φοράδα ἄκουγαν κάτω καὶ εἰς ἀπόστασιν βάθους 200 περίπου μέτρων ἀπὸ τὸ μονοπάτι, τὸν μορμυρίζοντα «Θανάση τὸ Λάκκο» νὰ πάει τὸ ...χτυπημένο νερό του (ἄρα πόσιμον) καὶ νὰ τὸ χύνει στὸ μεγάλο Δυτικομακεδόνα ποταμὸ Ἁλιάκμονα. Ἔναντι ἦταν τὰ Ρόγγια. Ἔτσι λέγαν τὸ μέρος κι ἦταν ὀροπέδιο μὲ στάρι, κριθάρι ἢ βρίζα σπαρμένο. Παλιὰ ἦταν δασωμένος τόπος. Τὰ δέντρα ὅμως τὰ γραβάλισε ἡ πεῖνα τῶν κατοίκων στὴν Κατοχὴ κι ἀργότερα ἡ μετεμφυλιακὴ ἀνέχεια. Ἔκοβαν τὰ ξύλα καὶ τὰ πουλοῦσαν στὴν πόλη σὲ σπίτια καὶ φούρνους καὶ μὲ τὰ λίγα χρήματα ποὺ ἔπαιρναν ψώνιζαν τὰ χρειώδη γιὰ τὸ σπίτι.

**

Στὸ πρῶτο, τὸ κανονικὸ ΕΑΜ (πῆγαν γιὰ λίρες καὶ γύρισαν μὲ ψεῖρες αὐτοί, οἱ πολλοί, ἀλλὰ ὄχι καὶ ὅλοι) ἦταν παρών. Ὀρδινάτσα στοὺς καπετάνιους στρατιωτικοὺς ποὺ κρατοῦσαν τ' ἀστέρια τους ἀπὸ τὸ Ἀλβανικό. Ἐκεῖ γλίτωσε τὸ Λαθύρα ἀπὸ τὸ διπλανὸ χωριὸ (Ροδιανή) στὸ ὁποῖο ἀνῆκαν τὰ Ρόγγια κτηματικά. Τὸν εἶχαν γιὰ σκότωμα ἀλλὰ προηγουμένως τὸν βασάνιζαν κακὰ κάτι Σιατιστινοὶ ἀντάρτες. Φασίστα καὶ γερμανοτσολιὰ τὸν κατάγγελναν. Ὅμως αὐτὸς τὸν εἶχε δεῖ στὸ χωριό του κάτω ἀπὸ τὸν Πλάτανο, νὰ συνεδριάζει μὲ τοὺς παράγοντες τοῦ ἐφεδρικοῦ ΕΛΑΣ τῆς περιοχῆς. Ἄρα συκοφαντίες. Τὸ καὶ τὸ εἶπε στοὺς καπετάνιους. Ἔκτοτε ὁ διασωθεὶς τὸν εἶχε εἰκόνα καὶ ὅταν ἔγινε πρόεδρος στὸ χωριό του, μόνον αὐτὸν καὶ τὸν ἀδελφό του Γῶγο Τζέκα ἐπέτρεπε τὴν λαθροϋλοτομία στὰ Ρόγγια. Τοὺς ἄλλους δικαστήριο καὶ τοὺς κόβαν πρόστιμο καὶ ζημία. Ἐπὶ Ἀντρέα Παπανδρέου πῆρε τὸ πτυχίο ἀντιστασιακοῦ μετὰ χαλκίνου μεταλλίου (δούλεψε ἄλλωστε καὶ στὰ μεταλλεῖα χρωμίτη

☞ Σελίς 2

ΑΛΗΘΕΙΑ

Τῆς μὲ τόσην ἀνυπομονησίαν ἀναμενομένης καθὸ προαγγελθείσης ἤδη μελέτης τοῦ κ.

ΑΛ. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ

"ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ"

ἀρχίζει ἡ δημοσίευσις ὁριστικῶς ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φύλλου τῆς «Ἀληθείας».

Οἱ γλωσσολογοῦντες καὶ γλωσσομαχοῦντες καὶ γλωσσαλγοῦντες καὶ μετ' αὐτῶν ἡ ὑπὲρ πάντα ἐνδιαφερομένη διὰ τὴν **γλῶσσαν καὶ κοινωνίαν,** ἃς ἑτοιμασθῶσι διὰ τὸ φιλολογικοεθνικὸν γεγονὸς τὸ ὁποῖον θ' ἀποτελέσῃ ἡ δημοσίευσις τῆς **«Γλώσσης καὶ Κοινωνίας»** τοῦ

ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ

"ΑΛΗΘΕΙΑ", 28 Ἰαν. 1907, σ. 7. Ἐκ τοῦ φιλτάτου Κ. Σπ. Τσιώλη τοῦ ἐξ Ἀγράφων.

Παλιόκαιρος σοῦ λέω...

[...] Τὰ μ ε ρ ε μ έ τ ι α αὐτὰ εἶναι συνηθέστατα εἰς τὰ χωρία τώρα τὸν χειμῶνα, ὅτε ὑετοὶ καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ τὸ παχὺ στρῶμα τῆς χιόνος προπάντων, μετατοπίζουν συνεχῶς τὰς κεράμους, μεταβάλλοντες τὰς πτωχὰς στέγας εἰς κόσκινα. [...]

Ἀλέξανδρος Μωραϊτίδης, Ὁ ἀναποδιασμένος

Οἱ γάτες ἀπὸ τὸ πρωὶ κοίταζαν κολλημένες στὸ τζάμι ἔξω. Τὴν εἶχαν μυριστεῖ τὴ δουλειά. Τὸ χιόνι κατέβαινε χορεύοντας. Στὸ δρόμο οἱ νιφάδες μὲ χάιδευαν στὸ πρόσωπο καὶ ἔλιωναν. Τὸ ἰατρεῖο στὴν κατάψυξη. Τὰ τύπου ἰνβέρτερ κλιματιστικὰ ..."τὰ εἶχαν παίξει". Μπῆκε ἕνα μικρὸ ἀερόθερμο σὲ συνηγορία νὰ θερμάνει κάπως τὸ χῶρο.

Κατά τὸ μεσημέρι ἔξω πύκνωσε γιὰ τὰ καλὰ τὸ χιόνι. Ἔπεφτε πάνω στὴ μανώλια "μας" στὸν ἀκάλυπτο (ποὺ ξεπέρασε πιὰ τὸν τέταρτο ὄροφο σὲ ὕψος ψάχνοντας γιὰ φῶς). Οἱ ἀσθενεῖς μου εἶχαν ἀρχίσει νὰ ἀφαιροῦνται. Δὲν ἔλεγαν τὸ πρόβλημά τους πιά, δὲν νοιάζονταν γιὰ τὴν "ἀρρώστια" τους οὔτε καὶ γιὰ τὸν γιατρό τους. Ἀλλὰ γι' αὐτὸ ποὺ συνέβαινε ...πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη του:

-Ἄχ, τί ὡραία χιονίζει γιατρέ!

Ἔκλεισα τὸ ἰατρεῖο. Χιόνι στὴν Ἑρμοῦ, στὴν Ἁγίας Σοφίας. Χρόνια εἶχα νὰ τὶς ἀντικρίσω ἔτσι... Ἀραιὴ ἐδῶ ἡ κίνηση τῶν αὐτοκινήτων. Στὴν Τσιμισκῆ ἀντιθέτως ἡ κίνηση πυκνὴ καὶ σημειωτόν. Κανένας ἐκνευρισμὸς ὅμως ἢ κορναρίσματα ("Μάγια μοῦ 'χεις καμωμένα"...). Τὸ χιόνι συνεχίζει τὸ χαβά του. Στὸ δρόμο ὅσους συναντῶ βγάζουν κάτι περίεργες, συνωμοτικές, πνιχτὲς φωνίτσες. Μιλοῦν στὰ κινητά: "Ὄμορφα εἶναι ρέ. Ἔλα..."Πονηρὰ ὑπομειδιάματα ἕτοιμα νὰ γίνουν κραυγὴ χαρᾶς πίσω ἀπὸ τὰ κασκόλ. Μόνο ποὺ δὲν πετοῦν τὴν σκούφια τους (φοροῦν ὅλοι!) ἀπὸ τὴν "κακοκαιρία" ποὺ ..."πλήττει ἐπὶ μέρες ἀπ' ἄκρου σ' ἄκρον τὴ χώρα" καὶ ἡ χάρη της ἔφτασε μέχρι ἐδῶ.

Μία παρέα πιτσιρίκια ἔχουν βάλει σ' ἕνα χαρτόκουτο μέσα ...ἱκανὴ ποσότητα ἀπὸ χιόνι καὶ τὸ πᾶνε βόλτα σπρώχνοντας. Ὁ ἕνας τους λέει στὰ σοβαρὰ –καὶ κάπως παρακαλετά– στοὺς ἄλλους:

"Θέλετε νὰ μὲ σκεπάσετε μὲ τὸ χιόνι;"

Κάτι σερβιτόροι μὴν ἔχοντας τί νὰ κάνουν στήνουν –πάνω στὰ ἄχρηστα τραπέζια τοῦ μαγαζιοῦ στὸ πεζοδρόμιο– μικροὺς χιονανθρώπους. Τοὺς βάζουν καὶ ρεσῶ δίπλα.

"Καλὰ Χριστούγεννα παιδιά!" τοὺς εὐχήθηκα.

Ζευγαράκια κυνηγιοῦνται ἐδῶ κι ἐκεῖ μὲ χιονόμπαλες. Ἄνθρωποι περπατᾶνε ὡς "ἀστεῖον θέαμα" –μαζί κι ἐγὼ ἐννοεῖται– Σὰν πιγκουΐνοι γιὰ νὰ μὴν πέσουν. Ζηλεύω αὐτοὺς ποὺ βγῆκαν ἔξω μὲ ὅλα τὰ ἀξεσουὰρ τῶν σαλὲ καὶ τῶν χιονοδρομικῶν κέντρων. Πηγαίνουν σὰν νὰ ἔχουν τετρακίνηση καὶ φορᾶνε χιονολάστιχα στὰ πόδια. Ἀέρινα περνᾶνε ἀπὸ δίπλα μας αὐτοῦ τοῦ εἴδους οἱ πεζοί.

Ἔκανα δυὸ ὧρες γιὰ νὰ ἐπιστρέψω στὸ σπίτι (λιγότερο ἀπὸ ὀκτὼ χιλιόμετρα ἡ ἀπόσταση) μὲ τὸ αὐτοκίνητο. Μὲ ὁλγουέδερ λάστιχα, ξεκίνημα μὲ τὴ δεύτερη καὶ φρένο ἀπαλὸ ὅπως μὲ αὐγὸ κάτω ἀπὸ τὸ παποῦτσι.

Ὁ ΟΑΣΘ ἀπέχει τῆς μεταφορᾶς τῶν θυμάτων τῆς κακοκαιρίας. Τοὺς ἔχει ἀφήσει ἀνενόχλητους νὰ παίζουν στὰ πάρκα... Νὰ ἀπολαμβάνουν τὴ σφοδρὴ χιονόπτωση... Νὰ τὴ χαζεύουν πίσω ἀπὸ τζαμαρίες καὶ ἀπὸ τὰ ὕψη 5ου, 6ου, 7ου οὐράν... συγγνώμην ...ὀρόφου ἤθελα νὰ πῶ!

Τὸ χιόνι παντοῦ στὴν πόλη ἦταν σήμερα ὁ νικητής.

Φωτογράφησα ὅπου μπόρεσα –πεζὸς ἢ ἀπὸ τὸ ἁμάξι– τὴν "κακοκαιρία" στὴ Θεσσαλονίκη. Τρισευτυχισμένος ἔνιωθα.

Τὸ βράδυ στὶς "εἰδήσεις" θὰ προσπαθήσω νὰ πεισθῶ ὅτι κανονικὰ ἤμουν δυστυχισμένος ἀλλὰ τὸ "ἀπωθοῦσα"...

ΝΩΝΤΑΣ ΤΣΙΓΚΑΣ

Ἀνθὴ Λεούση

Οἱ μικρὲς ἡρωίδες τοῦ ἄλλου Ἀλέξανδρου

☞ *ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ*

Τὸ Χρυσὼ τῆς φουρνάρισσας

Ἀπ' τὸ φοῦρνο ἕνα ψωμὶ πλασένιο –
καὶ στὸν κόσμο ἕνα κορίτσι φιλντισένιο.

Ἀπὸ τοῦτο βγῆκε τὸ καβούκι
σὰν τριαντάφυλλο ἀπ' τὸ μπουμπούκι:

Θροΐζουν οἱ μαντῆλες της καὶ λάμπουν
σὰν νοτιές,
βροντᾶνε οἱ κουντοῦρες της σπιθίζουν
σὰν φωτιές.

Ἄχ κρίμα! Μέλι πικρὸ μοῦ ἔσταξε
μὲς στὰ πλακούντια ποὺ ἔφτιαξε...

Κι ἄχ κρίμα! Τὸ μυαλό μου χάνω –
νὰ πάει – ἀκοῦς;– νὰ βρεῖ τὸν πλάνο
τὸν σημαδιακὸ –
νὰ πάει – ἀκοῦς; – νὰ βρεῖ τὸν ἄκαρδο
τὸν κακιωμένο βάρδο...

Κουκκίτσα

Μιὰ φορὰ ἀκόμα μοναχὰ
ἐδῶ νὰ 'ρχόσουν, φῶς μου,
καὶ νὰ σὲ δοῦν τὰ μάτια μου
μέσα στὸ φῶς τοῦ κόσμου.

Νὰ ρθεῖς, ψυχή μου, μονομιᾶς
γλιστρώντας σὰν ἀγέρας,
νά 'ν' ἡ χιονάτη σου θωριὰ
ἀσπρολογιᾶς ὁ ἀθέρας.

Νὰ ρθεῖς μὲς στὸ στιχάρι σου
τ' ἄρραφο – διακοπούλα –
καὶ μὲ τὰ μαῦρα τὰ μαλλιὰ
λυτά, παπαδοπούλα.

Καὶ δίχως νὰ πατᾶς στὴ γῆ
νὰ ἐλαφροπερπατήσεις
καὶ «σώζου» λέγοντας «ζωὴ»
φωνή μου, νὰ μιλήσεις.

Καὶ πιὰ θὰ στέρξω ἐγὼ νὰ μπεῖς
στὸν ἄλλο κόσμο – ὅσο νὰ πεῖς –
καὶ θὰ σωπάσω, ἀγάπη μου,
στ' ὄνομα τῆς ἀγάπης.

Χαλκίδα,
Ὀκτώβριος 2016

Ἐξόδιος ἐνθρόνιση 2

Τὸν ἐκλιπόντα μητροπολίτη Κεφαλληνίας Γεράσιμο τὸν γνώρισα στὴ Θεσσαλονίκη. Πρέπει νὰ ἦταν ἀρχὲς τῆς δεκαετίας τοῦ '80, ἴσως καὶ στὸ τέλος τῆς προηγούμενης δεκαετίας. Ἦταν φίλος μὲ κοινοὺς φίλους ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ ἀπὸ ἄλλα μέρη, ποὺ ὅλοι αὐτοὶ πρέπει νὰ εἶχαν σχέση μὲ τὴν ἐνορία τοῦ Ἁγίου Γερασίμου στὴν Ἀθήνα. Ἡ Θεσσαλονίκη ἦταν γιὰ τὸν Γεράσιμο –Μάκης γιὰ τοὺς πιὸ παλιοὺς φίλους– ὁ ἐνδιάμεσος σταθμὸς γιὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος.

Αὐτὸ ποὺ σίγουρα καταλάβαινες γιὰ τὸν ἴδιο ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ἦταν πὼς ὅλη του ἡ ζωὴ ἦταν ἐκκλησιαστική. Σοῦ ἔκανε, γιὰ παράδειγμα, ἐντύπωση ὁ τρόπος ποὺ σταυροκοπιόταν. Σχεδὸν σπαρακτικά, βαθιὰ ἱκετευτικά! Ἔμοιαζε νὰ δινόταν ὁλόκληρος σ' αὐτό, καὶ πρὸς στιγμὴ νὰ ἔφευγε ἀπὸ ἀνάμεσά μας καὶ νὰ κατάφευγε κάπου ἀλλοῦ. Σὲ κάτι πιὸ ἀληθινό!

Ὁ ἴδιος ἦταν κάποια χρόνια μεγαλύτερος ἀπὸ μᾶς καὶ δὲν σπούδαζε ὅπως ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐμεῖς τῆς παρέας. Θὰ μποροῦσε βεβαίως νὰ εἶναι ἕνας αἰώνιος φοιτητής, ὅπως συνηθιζόταν ἐκεῖνα τὰ χρόνια, ἀλλὰ φαινόταν πὼς εἶχε κάνει τὶς δικές του ἐπιλογὲς καὶ δὲν εἶχε κανένα πρόβλημα ποὺ δὲν σπούδασε. Κάποιος ὅμως θὰ μποροῦσε νὰ ἀναρωτηθεῖ ἴσως καὶ γιατὶ δὲν εἶχε γίνει μοναχός. Ἄλλωστε ὅπως εἶναι γνωστό, κατὰ τὴν περίοδο τῆς μεταπολίτευσης κάποιοι νέοι τῆς ἐκκλησίας ἐπέλεγαν νὰ πᾶνε στὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ νὰ γίνουν μοναχοί. Τὴν ἴδια μάλιστα περίοδο ποὺ οἱ ἄλλοι "στρατεύονταν" ἢ καὶ "ἐπιστρατεύονταν" στὰ κόμματα καὶ ἰδιαίτερα στὰ πάσης φύσεως ἀριστερὰ κόμματα καὶ ἀποκόμματα. (Κατὰ ἀντιστοιχία καὶ σαββοπουλικὰ "Στὸ μεταξύ, περιμένουμε τὴν Πορεία ὅπως οἱ ἄλλοι τὸ Πάσχα" ἀπὸ τὸν δίσκο Δέκα χρόνια κομμάτια ἢ ἀκόμη καὶ εὐρύτερα "Καὶ ἡ ἀγάπη δυὸ λογιῶν στὴ μία καλογερεύεις" ἀπὸ τὴ Ρεζέρβα).

Κάθε φορὰ λοιπὸν ποὺ ἐρχόταν στὴ Θεσσαλονίκη ὁ Γεράσιμος εἶχε ὡς κατάλυμα τὶς φοιτητικὲς ἑστίες ἀφοῦ ἐκεῖ ἔμεναν οἱ περισσότεροι ἀπὸ τὴν παρέα. Καὶ θὰ πρέπει νὰ ποῦμε πὼς ὅπου καὶ ἂν βρισκόταν γινόταν ἕνα μικρὸ πανηγύρι ὅπως καὶ κάθε μετακίνησή του. Ποτὲ δὲν ἦταν μόνος. Σοῦ ἔκανε ἐντύπωση ἂν ἦταν μόνο μὲ ἕνα δυὸ ἄτομα ἢ ἀκόμη μὲ τρεῖς. Καὶ σίγουρα ὅσοι ἦταν μαζί του περνοῦσαν ὡραῖα. Δὲν χρειαζόταν νὰ κάνουν ὁτιδήποτε. Ἡ παρέα του ἦταν μία ὀμορφιά. Ἐξέπεμπε γιὰ τὸν ἄλλο ἀγάπη, ἐνδιαφέρον καὶ κάτι ποὺ μᾶλλον θὰ τὸ χαρακτήριζες σὰν μητρικὴ ἀγάπη καὶ στοργή.

Ἦταν ἕνας ἄνθρωπος περιβόλι ἀλλὰ καὶ γιορτὴ καὶ αὐτὸ σήμαινε καὶ ἡ εἴδηση πὼς "θὰ ἔλθει ὁ Γεράσιμος"! Θυμᾶμαι τί γινόταν τὰ βράδια μετὰ τὶς ἀγρυπνίες σὲ διαφόρους ναοὺς τῆς πόλης, τὶς ἐπισκέψεις στὸν διανυκτερεύοντα φοῦρνο κοντὰ στὴ Ροτόντα γιὰ κουλούρια, ποὺ ἔβγαιναν ζεστὰ ζεστὰ ἐκείνη τὴ στιγμή. (Ἀναφέρομαι γιὰ τὴ Θεσσαλονίκη πάντα. Στὴν Ἀθήνα προφανῶς θὰ ἴσχυε κάποιο ἄλλο τελετουργικὸ τυπικό). Καὶ φυσικὰ ὁ ἴδιος δὲν ἄφηνε κανέναν νὰ πληρώσει. "Ὁμαδική παράκρουση πάθατε;" μᾶς ρώτησε χαριτολογώντας μία μέρα κάποιος πολὺ γνωστὸς ἱερομόναχος γέροντας, ἐφημέριος σὲ ναὸ στὸ κέντρο τῆς Θεσσαλονίκης. Εἶχε ἀκούσει τὰ τεκταινόμενα μὲ τὸ "παιδὶ αὐτὸ" ὅπως τὸ χαρακτήρισε.

Ὁ Γεράσιμος, ὅπως μάθαμε ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ἦταν ἀπὸ "καλὴ" οἰκογένεια τῆς Κεφαλλονιᾶς ποὺ εἶχαν ξενοδοχεῖο. Ἐκεῖ πρέπει νὰ ἐργαζόταν καὶ ὁ ἴδιος. (Ἂν καὶ μοῦ φαινόταν πὼς δὲν τοῦ πήγαινε νὰ δουλεύει, καὶ μάλιστα σὲ ξενοδοχεῖο. Ὁ ἄνθρωπος φαινόταν πὼς βρισκόταν σὲ ἀποστολή. Καὶ μάλιστα εἰδική)! Εἶχε ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον νὰ τὸν ἀκοῦς μὲ τί ἀγάπη –καὶ στοργὴ θὰ μποροῦσα νὰ πῶ– μιλοῦσε στὸ τηλέφωνο μὲ τὴ μητέρα του. Ἂν κάποιος δὲν ἤξερε μὲ ποιὸν συνομιλοῦσε σίγουρα θὰ νόμιζε πὼς αὐτὸς ἦταν ὁ μεγαλύτερος, ὁ κηδεμόνας καὶ ὁ προστάτης καὶ πὼς αὐτὸς θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχει τὴν ἔγνοια καὶ τὴ φροντίδα γιὰ τὸν συνομιλητή του.

Ὁ Γεράσιμος εἶχε τὸ χάρισμα νὰ ἑλκύει κόσμο στὴν ἐκκλησία. Αὐτὸς ἦταν καὶ ὁ λόγος ποὺ ἡ κομματικὴ ὀργάνωση τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Ἑλλάδας (ΚΚΕ) τῆς Κεφαλλονιᾶς ἔστειλε μέλη τῆς Κομμουνιστικῆς Νεολαίας Ἑλλάδας (ΚΝΕ) γιὰ νὰ δοῦν ἀπὸ κοντὰ τί συμβαίνει μὲ τὴν περίπτωσή του. Μᾶλλον τοὺς ἔκανε χαλάστρα. Ἀναμφιβόλως τοὺς "ἔκλεβε" κόσμο. Ἀναφέραμε πιὸ πάνω γιὰ τὸν "ἐκκλησιασμὸ" τῶν νέων στὰ κόμματα. Καὶ βεβαίως ὁ Γεράσιμος εἵλκυσε καὶ τοὺς κατασκόπους τῆς ΚΝΕ στὴν ἐκκλησία. Γνώρισα κάποιους ἀπὸ αὐτούς. Ἀντίστοιχες "ἐπιτυχίες" εἶχε καὶ ἀπὸ ἄλλους χώρους ποὺ προφανῶς ἦταν καὶ πιὸ εὐάλωτοι ἀφοῦ αὐτοὶ εἶχαν λιγότερο... κατηχητικό, συγγνώμη καθοδήγηση, ἀπὸ τὸ κόμμα τους!

"Καὶ ἂν πειράξει κανένας τὸν Γεράσιμο;" ρώτησα ἕνα ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῆς ΚΝΕ. Καὶ αὐτός, ἀμέσως πρόβαλε τὴ γροθιά του καὶ μὲ ρώτησε ἐμφατικὰ "Τὸν Γεράσιμο";

Δὲν τὸ συζητοῦσε!

(Συνεχίζεται)

Στέλιος Κοῦκος

Β.Π. Καραγιάννη - Τὰ «Ρόγγια» ποὺ ἐλαχτάριζες πότε νὰ τὰ περάσεις...

☞ *ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ*

στὸ Γιάχο). Λίγο πρὶν τοὺς πάρουν στὸ στρατὸ μὲ τὸν Ἀριστείδη Ζ. ἔβοσκαν στὴν περιοχὴ Ρόγγια τὰ πρόβατα.

Κοντὰ στὸ στόμιο τοῦ λάκκου κάτω ἀπὸ μία μεγάλη πέτρα βρῆκαν παραχωμένα κασόνια μὲ σφαῖρες καὶ ντουφέκια. Ποιοὶ τὰ ἔκρυψαν; Στρατιῶτες τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ τῆς Ἀλβανίας, ἀντάρτες τοῦ ΕΑΜΙΚΟΥ στρατοῦ; Αὐτοὶ ἔριχναν στὸν ἀέρα καὶ σημάδευαν τὶς πέτρες.

Μία μέρα πέρασε ὁ σαλεμένος Μανώλης Δ. κι ἀνηφόριξε στὴ Στράτνα μὲ τὸ παλιὸ κάστρο τοῦ Καϊλιᾶ

- Ποῦ πᾶς Μανώλη;

- Μὴ σᾶς γνοιάζει καὶ τοὺς ἔτριξε κάπως τὰ δόντια.

Τὸν ἔχασε ἡ οἰκογένεια. Ἔψαξαν καιρὸ στὰ χωριά. Τίποτα. Κάποτε οἱ «λιανοτφεκάδες» μας, εἶπαν πὼς ποὺ καὶ πότε τὸν εἶδαν. Στὴν κορυφὴ τοῦ κάστρου ὑπῆρχε τοῦ Λυκοθόδωρου ἡ τρύπα. Μέγα τὸ βάθος της. Ἔπεφταν μέσα τὰ κατσίκια καὶ τὰ γίδια τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ λόγγου. Ὁ πατέρας τοῦ παραλοϊσμένου πλήρωσε τὸ Μῆτρο Ζιάκα, σιωπηλὸ ἀλλὰ τολμηρό, καὶ τὸν κατέβασαν δεμένο μὲ σχοινιὰ στὸν πάτο της. Γεμάτος κόκαλα ἀπὸ ζῶα κι ὁ σάκος τοῦ Μανώλη (ὡς «Αὐτοκτόνο» θὰ τὸν ὑπέγραφε ὁ Πδ.) ποὺ τὸν ἀνέβασε πάνω..

Τὴν τρύπα ὀνόμασαν ἔτσι γιατί πρὶν πολλὰ χρόνια ἐκεῖ ἔριξε τὸν ζωέμπορο ἀπὸ τὴ Σιάτιστα Λυκοθόδωρο, ὁ παπποῦς τοῦ Μανώλη ἀφοῦ τὸν σκότωσε καλὰ καλὰ στὴν περιοχὴ Κλίματα (τὸ ἄλογό του γύρισε μόνο του μέσα ἀπὸ τὸ Μπούρινο στὴ Σιάτιστα κι εἶπε βουβὸ τὰ νέα) γιὰ λόγους τιμῆς. Ποιᾶς τιμῆς δηλαδῆς; Μία μακρινὴ συγγένισσά του χήρα ἔπιασε σχέσεις μὲ τὸν τραγέμπορο. Τί φυσιολογικότερον. Θίχτηκε στὸ συγγενικὸ φιλότιμο ὁ εὐήθης! Ἔρωτας χωρικὸς σκληρός, μυστικός, γλυκός, βαρύς, φανερός, φονικός, τρελός, ἀλοφροϊσκιωτος. Ὅπως δηλαδὴ ὑπῆρχαν καὶ διαπράττονταν οἱ δύσκολοι ἔρωτες στὴν ὕπαιθρο χώρα τὸν παλιὸ καιρὸ μὲ τὶς δυσκολίες τῆς ζωῆς στὶς χωρικὲς συνθῆκες μὲ ὅλα τὰ μάτια στηλωμένα πάνω στὸ συμβὰν καὶ τὰ στόματα γεμάτα μὲ λέξεις καὶ σάλια. Στὶς στάνες μὲ τὰ βελάσματα προβάτων καὶ γιδιῶν συνοδεία εἶχε τί τὸ ἀπόμακρον κι ἀπόκοσμον ἀλλὰ κι ἐντελῶς εἰδυλλιακὸν ἐνῷ στοὺς χωρικοὺς οἴκους (καὶ τὶς σκιερὲς ροῦγες) μὲ τὰ ἀτακτιοῦντα βόδια καὶ γελάδια καὶ τὰ ἄλλα μεγαλοσώματα «πράματα» στὸ παρακείμενο τοῦ ἐρωτοστασίου ἀχοῦρι μὲ τὴ φάτνη ὅλων τῶν ἀλόγων ὄντων ἢ στὸν γλυκύτατο ἀλλὰ ἄγρια ἐρωτικὸ ἀχυρῶνα ὅπου λάβαιναν καιρὸν οἱ θεμιτὲς ἀλλὰ κυρίως οἱ μὴ τέτοιες, ἀδήριτες αἰτήσεις κι ἀπαιτήσεις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ διαχύσεως. (Ὁ ἔρωτας τῶν χωρικῶν σωμάτων θὲς νὰ πεῖς φλύαρε.)

Εἶπαν μὴ καὶ τὴν ἀγαποῦσε κρυφὰ κι αὐτὸς καὶ τοὺς παραφύλαγε στὰ μεταξύ τους διαπραττόμενα; Ποιός ξέρει; Σκοτωμοὶ ἀναίτιοι, ἀτιμωρητικοὶ τῶν ἀνθρώπων κι αὐτοκτονίες μίας βραδυποροῦσας θείας Δίκης ποὺ ἐπεμβαίνει ἀργὰ μὲν ἀλλὰ σίγουρα ὡς καὶ στὶς στὶς ἑπόμενες γενιὲς τῶν θυτῶν ὅτι Λυκοθόδωρον τέλος ἔδωκες Λυκοθόδωρου τέλος θὰ λάβει(ς) ἡ γενιά σου.

Πῶς τὸ λὲν οἱ παροιμίες κι οἱ γραφὲς αὐτό;

Ἁγίας Ἀναστασίας ἔτους 2016